

JANEZ KRIZOSTOM

Homilija 69

Janez Krizostom o svatbi in puščavnikih (Mt 22,1-14)

Devetdeset homilij, ki sestavljajo *Komentar Matejevega evangelija*, je delo sv. Janeza Krizostoma (347, Antiohija – 407, Pont) in predstavljajo najstarejšo, v celoti ohranjeno razlago Matejevega evangelija v grščini.¹ Krizostom je bil eden največjih govornikov pozne antike, kar dokazuje tudi v teh govorih, ki jih je spisal in podajal v Antiohiji okrog leta 390, preden so ga imenovali na tron konstantinopelskega nadškofa.

Homilija sledi njegovi tipični eksegetski metodi, tako da najprej v prvem delu (št. 1 in 2) poda bolj stvarno razlago evangeljskega odlomka Jezusove prilike o svatbi, nato pa v drugem delu (št. 3. in 4) podaja konkreten aktualizacijski prikaz preko zgleda življenja puščavnikov. Janez Krizostom je namreč sam, preden je postal diakon in duhovnik, nekaj let (približno od 374 do 380) živel puščavniško življenje v gorah ob Antiohiji, tako da je dobro poznal ta način življenja.

In Jezus jim je spet spregovoril v prilikah: »Nebeško kraljestvo je podobno nekemu kralju, ki je napravil svatbo svojemu sinu. Poslal je svoje služabnike, da skličejo povabljenе na svatbo, vendar niso hoteli priti. Znova je poslal druge služabnike, rekoč: „Povejte povabljenim: Glejte, svoj obed sem pripravil. Moji voli in pitana teleta so zaklani in vse je pripravljeno; pridite na svatbo!“ Ti pa se niso zmenili in so odšli: eden na svojo njivo, drugi po svoji kupčiji; ostali pa so zgrabili njegove služabnike, jih pretepli in pobili.« (Mt 22,1-6)

1. Ali ste opazili, da je v prejšnji² in v tej priliki razlika med sinom in prav tako med služabniki? Ali vidite, da imata obe priliki med seboj veliko sorodnosti, pa tudi veliko

razlik? Tudi ta prilika prikazuje veliko Božjo prizanesljivost in skrb kakor tudi judovsko nehvaležnost. Ima pa še več vsebine kot prejšnja. Gospod namreč napoveduje zavrženje Judov in klic poganov; nato govori o popolnosti krščanskega življenja in pokaže, kakšno kazeno si nakopljejo tisti, ki ga zane-marjajo. Ta prilika se zelo lepo naslanja na prejšnjo. Tam je rekel: »Božje kraljestvo bo dalo ljudstvu, ki bo dajalo njegove sadove«³; tu pa razodene, katero bo to ljudstvo.

Poleg tega spet pokaže svojo neizrekljivo skrb za Jude. Prejšnja prilika nam kaže, kako jih pred svojo smrtjo na križu kliče k sebi, ta pa, kako jih tudi po svoji smrti nenehoma vabi k sebi. Najhujšo kazeno bi morali zaslužiti, pa jih vendar povabi na svatbo ter jih še izredno

odlikuje. Glej, kakor so bili tam najprej poklicani Judje, ne pogani, tako tudi tukaj. Toda kakor je tamkaj dal vinograd v najem, ker ga niso hoteli sprejeti, marveč so ga ob njegovem prihodu celo umorili, tako tudi tukaj pokliče druge, ker sami niso hoteli priti na svatbo. Ali je še kakšna večja nehvaležnost, kakor če se upirajo iti na svatbo, na katero so bili povabljeni? Kdo bi pač odklonil iti na takšno svatbo, na kraljevo svatbo, na svatbo, ki jo priredi kralj svojemu sinu?

Zakaj pa, vprašuješ, rabi izraz »svatba«? Bog hoče s tem naznačiti svojo skrb in svoje hrepenenje po nas, sijaj dogodka pa kaže, da tam ni žalosti in ne čemernosti, ampak zgolj duhovno veselje. Zatorej Janez imenuje Gospoda ženina,⁴ zato piše Pavel: »Enemu možu sem vas izročil,«⁵ in spet drugje: »Ta skrivnost je velika; jaz pa pravim: v Kristusu in v Cerkvi.«⁶

Zakaj pa ni rečeno, da je bila nevesta zaročena z Očetom, temveč z njegovim Sinom? Zato, ker je Sinova nevesta tudi Očetova nevesta. Kajti v Svetem pismu se brez razločka izraža zdaj to zdaj ono, ker sta si v bistvu enaka (*aparállaktov tês ousías*). Za tem napove tudi svoje vstajenje. Kajti potem ko je prej govoril o svoji smrti, zdaj pojasni, da bo tudi po svoji smrti imel svatbo in da bo ženin. Toda Judje se navzlic temu ne poboljšajo in ne postanejo krotkejši. Ali obstaja še kakšna večja hudobija? To je njihova tretja krivda.

Prva je bila ta, da so morili preroke; druga, da so križali Sina; tretja, da se povabljeni na svatbo umorjenega kljub temu, da so ga umorili, niso odzvali, temveč so še iskali izgovore: v jarmih volov, v kupljenih njivah in v ženitvi. Zdi se, da so ti izgovori utemeljeni. Vendar se iz tega učimo, da moramo duhovne stvari bolj ceniti kot vse druge, čeprav sicer nujne stvari, ki pa nas pri prvih ovirajo. Tudi jih ne povabi šele zdaj, ampak je to storil že zdavnaj: »Povejte povabljenim,« pravi in nato zopet ponovi, kar še bolj obtožuje Jude. Kdaj pa so bili povabljeni? Od vseh svojih prerokov in nato od Janeza Krstnika, ki je vse pošiljal h Kristusu, rekoč: »On mora rasti, jaz pa se

manjšati.«⁷ Nadalje od Sina samega: »Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi in jaz vas bom poživil.«⁸ In spet: »Če je kdo žejen, naj pride k meni in naj pije.«⁹

Ni jih poklical le s svojimi besedami, temveč tudi s svojimi deli. Po svojem vnebohodu je nadaljeval svoje vabilo po Petru in apostolih. Tako je na primer rečeno: »Kateri je namreč deloval v Petru, da je imel apostolstvo za obrezane, je deloval tudi v meni za pogane.«¹⁰ Ker jih je pogled na Sina tako razjaril, da so ga umorili, jih spet vabi po svojih služabnikih. In čemu jih vabi? Ali morda na utrudljivo delo? Nikakor ne, marveč na gostijo. Saj vendar pravi: »Moji voli in pitana žival je zaklana.« Glej, kakšen obed, kakšna darežljivost!

Toda tudi tako jih ni spreobrn timer; nasprotno, kolikor večja je bila njegova prizanesljivost, toliko večja je bila njihova trdovratnost. Prišli pa niso ne zaradi zaposlenosti, temveč zaradi svojega omalovaževanja. Kako pa torej to, da se nekateri izgovarjajo z ženitvijo, drugi pa z volovsko kupčijo? Mar niso to zadosti upravičeni izgovori? Nikakor ne, kajti kakor hitro gre za duhovne stvari, ni nobenega upravičenega zadržka. Zdi se mi, da so se s tem izgovarjali le zato, da bi zakrili svojo brezbriznost.

Ni grozno zgolj to, da jih ni bilo, temveč še huje in grozljivo je to, da so pretepali njegove služabnike, jih sramotili in celo pobili. Tu so ravnali veliko slabše kot prvič. V prejšnji priliki so služabniki prišli z namenom, da bi zahtevali pridelke in so jih zato umorili. V tej priliki pa so prišli, da bi jih povabili na svatbo tistega, ki so ga umorili, pa so umorili tudi te. Ali je še kaj bolj blaznega od tega? Zato jim Pavel tudi to očita, ko piše: »Celo Gospoda Jezusa in preroke so umorili ter nas pregnali.«¹¹ Da Judje nadalje ne bi mogli ugovarjati: »Nasprotnik Božji je in zaradi tega nismo prišli,« poslušaj, s kakšnimi besedami jih povabijo. Oče je tisti, ki je pripravil svatbo in vas nanjo vabi. Kaj pa se je nato zgodilo? Ker niso hoteli iti in so služabnike celo pobili, je Gospod zažgal njihova mesta, poslal

svojo vojsko in jih pokončal. V teh besedah napoveduje Kristus to, kar se je kasneje pod Vespazijanom v resnici zgodilo; pa tudi to, da so zaradi svoje nevere razjezili tudi Očeta.¹² Zato gre tudi sam nadnje, da jih kaznuje. Obleganje se ni dogodilo takoj po Kristusovi smrti, temveč štirideset let kasneje; potem, ko so že kamenjali tudi Štefana, ubili Jakoba in mučili apostole. Bog je s tem pokazal svojo potrpežljivost. Ali vidiš, kako resne so njegove grožnje in kako hitro se izpolnijo? Saj se je to zgodilo, ko je bil Janez¹³ še živ in mnogi drugi, ki so poznali Kristusa; tisti, ki so na lastna ušesa slišali to prerokovanje, so ubili tudi priče njegove izpolnitve.

Premisli torej, za kako skrbnega se je izkazal Bog! Zasadil je vinograd in storil vse, kar je bilo potrebno; po umoru služabnikov je poslal druge; ko pa so tudi te pobili, je poslal svojega Sina. Čeprav so tudi njega umorili, jih vendar povabi na svatbo, a niso hoteli priti. Tedaj znova pošlje svoje služabnike, pa so pobili tudi njih. Šele takrat pokonča morilce, ker so bili pač nepoboljšljivi. To je izpričano ne le preko njihovih dejanj, temveč tudi s tem, da so ostali neverni, čeprav so nečistnice in cestninarji verovali vanj. Zatorej jih ne obsojajo le njihovi zločini, ampak tudi spreobrnjenje drugih.

Če bi kdo ugovarjal, da pogani niso bili poklicani, šele ko so bili apostoli bičani in so neizmerno trpeli, ampak že takoj po vstajenju, ker je Gospod rekel učencem: »Pojdite in učite vse narode,«¹⁴ odgovarjam: učenci so tako pred njegovo smrtjo na križu kakor tudi potem pridigali najprej Judom. Prej jim je rekel: »Pojdite k izgubljenim ovcam Izraelove hiše,«¹⁵ in tudi po svoji smrti jim ni prepovedal, temveč še celo zapovedal, naj jim oznanjajo evangelij. Čeravno je dejal: »Učite vse narode,« jim je pred svojim vnebohodom vendar pojasnil, naj najprej oznanjajo Judom. »Prejeli boste moč, ko pride v vas Sveti Duh in boste moje priče v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji in do skrajnih meja sveta.«¹⁶ Prav tako pravi Pavel: »Kateri je namreč deloval v Petru, da je imel apostolstvo za obrezane, je deloval tudi v meni za pogane.«¹⁷ Zato so se vsi

apostoli obrnili k Judom in so se dolgo mudili v Jeruzalemu, šele potem, ko so bili izgnani, pa so se razpršili med pogane.

2. Iz tega lahko spoznaš, kako velikodušen je Gospod. »Kogar koli najdete, povabite na svatbo,« (Mt 22,9) je rekel. Najprej so pridigali, kakor sem dejal, Judom in poganom ter se mudili večinoma v Judeji, vendar jih Judje niso nehali zasledovati. Poslušaj, kako to razlaga Pavel: »Vam je bilo treba najprej oznaniti Božjo besedo, ker pa ste se imeli za nevredne večnega življenja, glejte, se obrneva k poganom.«¹⁸ Zaradi tega tudi pravi Gospod: »Svatba je pripravljena, toda povabljeni je niso bili vredni.« (Mt 22,8) Seveda je to vedel že vnaprej, vendar jim ni hotel dati nobene priložnosti za kak nesramen izgovor; navzlic temu je najprej prišel k njim in jim še prej poslal svoje poslane. S tem jim je zvezal jezike, nam pa dal nauk, naj storimo vse, kar je v naši moči, tudi če si ne obetamo nikakršnega uspeha. Ker so bili torej nevredni, je Gospod rekel: »Pojdite na razpotja in povabite na svatbo, kogar koli najdete.« (Mt 22,9) Katerekoli, tudi najbolj zavržene, saj je večkrat dejal: »Nečistnice in cestninarji pojdejo v nebeško kraljestvo,«¹⁹ in »Prvi bodo zadnji in zadnji bodo prvi.«²⁰ Sedaj pokaže, da se to godi čisto po pravici.

To pa je izmed vseh stvari najbolj peklo Jude in še bolj od razrušenja njihovega templja jih je grizlo to, da so morali gledati, kako so pogani prišli na njihovo mesto v Božjem kraljestvu, in sicer v veliko večjem številu kot oni sami. Da pa se tudi ti ne bi zanašali samo na vero, jim je govoril o sodbi in o kazni zaradi hudobnih del, da bi še neverne spodbudil k veri, verne pa k lepemu življenju. Obleka je namreč življenje, ki ima veliko dobrih del; povabilo pa je delo milosti.

Zakaj torej tako natančno obravnava to stvar? Ker je bilo njihovo povabilo in očiščenje sicer zgolj dar milosti; da pa so v svojem poklicu vztrajali in ohranili obleko nedolžnosti, to pa je bilo odvisno od vneme povabljenih. Vabilo ne temelji na zaslugah, temveč na milosti. Milost je bilo treba torej sprejeti,

ne pa odkloniti izkazane časti s tolikšno hudobijo.

Toda praviš, jaz pa nisem prejel tolikšnih milosti kot Judje. Narobe, še večje si prejel. Kar je njim Bog toliko časa pripravljaj, vse to si ti dobil brez kakršnih koli svojih zaslug. Zato pravi Pavel: »Pogani slave Boga zaradi usmiljenja.«²¹ Kar bi bili morali dobiti Judje, to so dobili pogani. Zaradi tega pa malomarne tudi čaka tako velika kazen. Kakor so namreč prevzetno ravnali tisti, ki so hoteli priti, prav tako ravnaš tudi ti, če umreš po preteku grdega življenja. Kajti po grešnem življenju ločiti se od tod pomeni: priti v umazanem oblačilu. Zato je tudi rečeno: »On pa je molčal.« Ali iz tega vidiš, da kralj, kljub vsej jasnosti, ne kaznuje preden grešnik ne izreče sam svoje obsodbe? Prav s tem, da ni imel kaj odgovoriti, je sam sebe obsodil. Šele nato ga odvedejo v neizrekljive kazni. Če pa je govora o tëmi, nikar ne misli, da je edina kazen to, da so ga vrgli v tëmen kraj, temveč: »tam bo jok in škripanje z zobmi.« (Mt 22,13) Te besede kažejo na neznosne bolečine.

Le poslušajte vsi, ki ste posvečeni v svete skrivnosti in ste prišli na svatbo, pa ste si svojo dušo umazali z grdimi deli! Poslušajte, od kod ste bili poklicani. S ceste! Kaj ste bili? Hromi in slepi na duši, kar je mnogo slabše kakor telesna hiba. Ozirajte se vendar na dobrotljivost tistega, ki vas je poklical; nihče naj nima umazanega oblačila in vsakdo naj se trudi za svatovsko oblačilo duše (*stolé tēs psuchēs*).

Poslušajte ve, žene, poslušajte vi, možje! Niso vam potrebna oblačila, vezena iz zlata, ki vas napravijo lepe na zunaj, temveč oblačila, ki okrasijo vašo notranjost. Dokler nosimo prva, je težko obleči slednja. Nemogoče je hkrati zaljšati telo in dušo, nemogoče je obenem služiti mamonu in hoditi za Kristusom, kakor je treba. Vrzimo torej s sebe ta težki jarem, ki nas tako žali. Saj tudi ti gotovo ne bi mirno prenašal, če bi kdo opremil tvoje stanovanje z zavesami iz zlate niti, tebe samega pa bi pustil sedeti na pol nagega v raztrganih cunjah. Toda glej, ti sam s seboj tako ravnaš, če zaljšaš z vsemi mogočimi

preprogami stanovanje svoje duše, namreč telo; dušo pa pustiš, da je oblečena v razcapane cunje.

Ali ne veš, da mora biti kralj lepše oblečen kot mesto? Zato so mestne hiše okrašene s platnenimi zastori, kralj pa nosi škrlat in krono. Tako tudi ti svoje telo obleci v navadno obleko, svojo dušo pa odeni v škrlat, ji na glavo položi venec in jo posadi na vzvišen in sijajen prestol. Ti pa ravnaš obratno; razkošno krasiš mesto, kralja – svojo dušo – pa pustiš, da jo sem ter tja vlačijo nebrzdane strasti. Ali ne misliš na to, da si povabljen na svatbo, na svatbo pri Bogu? Ali ne misliš na to, da mora povabljena duša stopiti v ženitovansko dvorano v krasni, iz zlata vezeni in pisani obleki?

3. Ali hočeš, da ti pokažem ljudi, ki so tako oblečeni in imajo svatovska oblačila? Spomnite se tistih svetih mož, o katerih sem vam nedavno govoril, ki so oblečeni v raševino in bivajo v puščavah! Predvsem oni so, ki nosijo svatovska oblačila. To je razvidno iz tega, ker ne bi marali vzeti škrlatnih oblačil, ki bi jim jih kdo ponujal; kakor bi kralj odklonil strgano beraško obleko, če bi mu jo hoteli obleči, prav tako oni odklanjajo kraljevi škrlat. Ta njihova miselnost pa ima svoj izvor v tem, ker pač vedo, kako lepa je njihova obleka; zaradi tega tudi prezirajo omenjeni škrlat, kakor bi bil le pajčevina. To jih je naučila njihova raševina, saj so glede tega v resnici veliko višje in na boljšem od samega kralja. Ko bi kdo mogel odpreti vrata njihove notranjosti in pogledati v njihovo dušo ter videti v njej vso lepoto, bi padel na tla, ker ne bi mogel prenesti bleska te krasote, prelesti teh oblačil in žara njihove notranjosti.

Lahko bi vam navedel velike in čudovite može iz Stare zaveze. Toda ker trša srca bolj ganejo zgledi, ki jih vidijo na lastne oči, vas zato opozarjam na koče (*tàs skenás*) teh svetih mož. Oni ne poznajo žalosti, marveč so si v nebesih postavili svoje šotore in živijo brez vseh zemeljskih nadlog. Kadar se morajo bojevati s hudičem, se borijo z njim, kakor bi šli na ples. Zato so si namreč postavili svoje koče

daleč od mest, trgov in hiš. Kdor se namreč vojskuje, ne more sedeti doma, marveč mora imeti le zasilno bivališče, od koder lahko vsak trenutek odide. Tako delajo vsi puščavniki, mi pa, ravno obratno, živimo v mirnem mestu in ne kot v vojnem taboru. Kajti kdo bi v kakem taborišču kopal temelj in nanj zidal hišo, če bi jo moral kmalu nato spet zapustiti? Noben človek; če bi se slučajno kdo tega lotil, bi ga kot izdajalca ubili. Kdo si v vojnem taboru kupi zemljišče in začne s trgovino? Nihče in prav je tako. Kajti lahko bi mu rekli: Prišel si služiti k vojakom in ne kupčevat. Čemu se torej toliko truditi za kraj, ki ga boš malo pozneje zapustil? Ko se boš vrnil nazaj domov, se boš spet lahko ukvarjal s takimi posli.

Tako ti rečem tudi jaz. Ko bomo prišli v kraljestvo tam gori, se boš tam tudi lahko ubadal s takšnimi stvarmi; tam ti to ne bo prizadejalo nič truda, ker bo kralj vse zate preskrbel. Tu na svetu zadošča, da izkopljemo jarke in utrdimo nasip; hiša nam je nepotrebna. Gotovo si že slišal, kako živijo Skiti, ki prebivajo na vozovih, in kakšno je življenje pastirskih narodov. Tako bi morali tudi kristjani živeti: po zemlji hoditi, s hudičem se boriti, iz njegovih krempljev reševati ujetnike in odpovedati se vsemu zemeljskemu. Čemu si, o človek, zidaš hišo in se še bolj navezuješ? Zakaj si iščeš zakladov in kličeš k sebi sovražnika? Čemu gradiš zidove, a sebi zidaš ječo? Če pa se ti takšna odpoved zdi težka, pojdi k celicam onih mož in se boš prepričal, da je v resnici tako.

Puščavniki so si sicer postavili koče; če pa jih morajo zapustiti, se prav tako ločijo od njih, kakor v mirnih časih vojaki zapustijo taborišča. Saj so njihova bivališča kakor taborišča, a v resnici mnogo prijetnejša. Kajti veliko ljubše je gledati celo vrsto puščavniških celic v puščavi kakor gledati vojaško taborišče, kjer vojaki razpenjajo svoje šotore, zasajajo sulice in nanje obešajo pisane zastavice, kjer vidiš množico ljudi z jeklenimi čeladami, ščiti, ki se svetlikajo na daleč, in z železnimi oklepi, kjer je poveljniški šotor na prostorni ravnini, kjer pripravljajo obed in piskajo na piščalko. In vendar nimaš tolikšnega užitka pri tem

prizoru kakor pri tistem, o katerem jaz govorim. Če gremo v puščavo in opazujemo celice Kristusovih borcev, ne vidimo nikakršnih zastavic, sulic ali zatega poveljniškega šotora, marveč imaš vtis, kakor da je na še večjem in nedoglednem prostoru razpetih brez števila nebes; tako nov in presenetljiv je prizor, ki se nam tamkaj nudi.

Njihova bivališča so v resnici nebesa, saj angeli stopajo dol in celo sam vladar angelov. Če so angeli obiskali Abrahama, ki je imel ženo in otroke, ker so vedeli za njihovo gostoljubnost, koliko rajši se bodo mudili in rajali tamkaj, kjer bodo našli mnogo odličnejšo čednost moža, ki se je osvobodil telesnosti in v mestu zatiral meso! Njihova miza ne pozna razkošnosti, povsod vlada zmernost. Pri njih ne tečejo potoki krvi in ne režejo mesa na kose, tu ni glavobola, ne slaščic, ne zoprne sopare in neprijetnega dima, ne tekanja, ne ropota ali nadležnega vpitja, temveč samo s poštenim delom zaslužen kruh in iz čistega studenca izvirajoča voda. Če hočejo kdaj pripraviti boljši obed, jedo orehe, ki jim napravijo takšno veselje, kakor če bi sedeli pri kraljevi mizi. Tudi ne poznajo strahu in trepeta, uradniki jih ne zmerjajo in ženske jih ne dražijo, otroci jih ne žalostijo, nihče se razuzdano ne smeje in prilizovalci ne napihujejo nikogar. To je družba angelov, ki ne pozna takšnega hrupa. Pri jedi ležijo na travi, kakor tisti čas ljudstvo, ki ga je nasitil Kristus. Mnogi izmed njih niti ne spijo pod streho, njihova streha je nebeški svod in zgolj luna je njihova svetilka, ki ne potrebuje olja in nikakršne oskrbe. Samo oni so pravzaprav vredni, da jim tam gori sveti.

4. To družbo gledajo angeli z veseljem iz nebes in se radujejo. Če se veselijo že nad enim samim spokorjenim grešnikom,²² kako veliko bo šele njihovo veselje nad tolikimi pravičnimi, ki njih (angele) posnemajo. Tukaj ni razlike med gospodarjem in hlapcem; vsi so hlapci in vsi svobodni. Nikar ne misli, da govorim v ugankah (*ainigma*). V resnici so si med seboj tako hlapci kakor tudi gospodarji. Ko se približa veter, niso otožni kakor

marsikateri ljudje, ki premišlujejo skrbi in nadloge minulega dne. Po večerji se jim ni treba bati tatov in roparjev, ni jim treba zaklepati vrat in zapahov, tudi se jim ni treba bati, kakor toliko ljudem, drugih nevarnosti in končno jim tudi z lučjo ni treba oprezno ravnati, da ne bi s kakšno iskrico zažgali hiše.

Podoben mir vlada tudi pri njihovem razvedrilu. Ne govorijo namreč kakor mi o stvareh, ki se nas nič ne tičejo, npr. ta je postal uradnik, onega so odslovili iz službe, ta je umrl, oni je podedoval in podobno. Pri njih se misli in pogovori vedno sučejo okoli večnosti; kakor da bi že prebivali na onem svetu in kakor da bi se že preselili v nebesa, kakor da bi že bili v večnosti, tako se pogovarjajo o onstranskem svetu, o Abrahamovem naročju, o vencih svetnikov in o plesu s Kristusom (*peritês metà Christoû choreías*). Tuzemskih razmer prav nič ne omenjajo in o tem ne zgubljajo nobene besede. Kakor se nam ne zdi vredno govoriti o delovanju mravelj v njihovih bivališčih in luknjah, tako se tudi puščavniki ne pogovarjajo o tem, kaj delamo mi, temveč se zanimajo le za nebeškega Kralja, za boj, ki ga moramo bojovati, za zvijače hudobnega duha in za dobra dela, ki so jih naredili svetniki.

Če se torej primerjamo s puščavniki, koliko se tedaj ločimo od mravelj? Kakor one tudi mi skrbimo le za telo; in če bi le ostalo zgolj pri tem! V resnici pa je veliko huje. Mi se namreč ne trudimo le za nujno potrebne stvari, ampak tudi za nepotrebne. Kar delajo mravlje, ni nič pregrešnega, nas pa je sama lakomnost in ne ravnamo le kot mravlje, temveč smo kakor volkovi in leopardi in celo še slabši. Njim naravni gon narekuje, da se tako hranijo, nas pa je Bog obdaril z umom in prosto voljo, a smo vendar slabši od zveri. Če pa smo mi slabši od nespametnih živali, so puščavniki – po drugi strani – enaki angelom, so kot tujci in popotniki tu na zemlji. Od nas se ločijo v vseh stvareh: v obleki, hrani, stanovanju in v govorjenju. Če kdo posluša naše in njihove pogovore, bo tako spoznal, da so oni nebeški državljani, mi pa nismo vredni niti, da bi nas nosila zemlja.

Zlasti se vsa ničevost človeške domišljavosti pokaže, kadar jih obiše kak visok dostojanstvenik. Kajti puščavnik, ki obdeluje samo zemljo in ne ve nič o posvetnih opravilih, se usede na slamnjačo ali na oguljeno blazino poleg generala, ki si toliko domišlja o svojem dostojanstvu. Saj tudi ni nikogar, ki bi ga povzdigoval in častil, pač pa se tu dogaja prav tako, kakor če pride kdo k zlatarju ali k rožnemu grmu; tak človek se navadno navzame nekaj bleska zlata ali vonja rož. Tako dobijo tudi obiskovalci nekaj sija od puščavnikov, ker od svoje domišljavosti nekoliko popustijo.

Kakor se majhen človek zdi velik, če stoji na kakšnem visokem kraju, se prav tako veliki zdijo tudi tisti ljudje, ki obišejo te vzvišene može, dokler se mudijo pri njih. Kakor hitro se odstranijo, ker stopijo s te višine, postanejo zopet majhni. Pri puščavnikih kralj nič ne pomeni in tudi kraljevi namestnik ne; kakor se namreč mi smejemo otrokom, kadar imajo v svojih igrah takšne vloge, prav tako tudi puščavniki prezirajo ljudi, ki se ponašajo s takšnimi zunanjimi rečmi. To se jasno vidi iz tega, da celo kraljestva ne bi sprejeli v dar, dasi bi ga z vso gotovostjo lahko imeli. Sprejeli bi pa ga, ko ne bi stremeli za višjim in ko ga bi imeli zgolj za nekaj časnega.

Kaj torej? Ali ne bomo prestopili tja, kjer je takšna blaženost? Ali se ne bomo pridružili tem angelom v človeškem telesu? Mar ne bomo oblekli belih oblačil, če bomo slovesno praznovali to svatbo? Zakaj naj ostanemo ubogi, mnogo ubožnejši od beračev na cestah? Kdor je namreč krivično obogatel, ta je na slabšem kot berač, saj je bolje beračiti kakor ropati. Prvo je odpustljivo, drugo kaznivo, z beračenjem Boga ne žalimo, z ropanjem pa grešimo proti Bogu in proti ljudem. Poleg tega imamo od ropa večkrat le breme, ko drugi pospravijo dobiček.

Ko torej vse to vemo, se vendar odpovejmo vsaki lakomnosti, pridobivajmo si večnih dobrin in si z vnemo osvojimo nebeško kraljestvo. Nemogoče je namreč, povsem nemogoče, da bi prišel vanj tisti, ki je len in

malomaren. O da bi vsi postali goreči, čuječi in ga tako dosegli po milosti in človekoljubnosti našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki mu bodi čast in oblast na veke vekov. Amen.

Prevedel: Jan Dominik Bogataj

¹ Prevod sledi grškemu izvirniku po Fieldovi kritični izdaji iz leta 1839, kot je objavljena v PG 57,73–82. Pri prevajanju sem se delno opiral na neobjavljeni osnutek prevoda dr. Antona Čepona iz leta 1944.

² Krizostom to razlaga v *Homiliji 68*, kjer interpretira priliko o hudobnih vinogradnikih (Mt 21,33–46).

³ Mt 21,43.

⁴ Jn 3,29.

⁵ 2 Kor 11,2.

⁶ Ef 5,32.

⁷ Jn 3,30.

⁸ Mt 11,28.

⁹ Jn 7,37.

¹⁰ Gal 2,8.

¹¹ 1 Tes 2,15.

¹² Vespazijan je bil leta 66 poslan, da umiri judovsko vstajo v Judeji in v tem kontekstu so Rimljani leta 70 tudi zavzeli Jeruzalem.

¹³ Mišljen je apostol Janez, ki naj bi umrl nekje okrog leta 100, najverjetneje v Efezu.

¹⁴ Mt 28,19.

¹⁵ Mt 10,6.

¹⁶ Apd 1,8.

¹⁷ Gal 2,8.

¹⁸ Apd 13,46.

¹⁹ Mt 21,31.

²⁰ Mt 19,30.

²¹ Rim 15,9.

²² Lk 15,7.